

Talsu novada muzeja darbības un attīstības stratēģija 2026. - 2030. gadam

Apstiprināts Talsu novada domē 30.10.2025.

Kad pirms vairāk nekā simts gadiem tapa Talsu novada muzejs, tā dibinātāju galvenā iecere bija saglabāt un nākamajām paaudzēm nodot tālāk mūsu novada kultūras, mākslas un dabas bagātības. Šodien mēs atrodamies jauna ceļa sākumā – laikā, kad muzeja misija ir ne vien glabāt pagātņi, bet arī aktīvi veidot saikni ar tagadni un nākotni.

Pēdējās desmitgades laikā pasaule ir piedzīvojusi satricinājumus – pandēmiju, karu Eiropā un klimata pārmaiņu radītās sekas. Šie notikumi atgādina, ka muzejs nevar būt tikai “kluss krātuves plaukts”. Tam jāķļūst par dzīvu, sabiedrībai nozīmīgu telpu, kurā tiek rosināta saruna par identitāti, vērtībām un kopīgu nākotni. Mūsu uzdevums ir saglabāt tradīcijas, vienlaikus drosmīgi meklējot jaunas pieejas un veidus nākotnē.

Stratēģija 2026.–2030. gadam paredz kompleksas pārmaiņas trīs prioritāros virzienos – komandas attīstībā, satura stiprināšanā un infrastruktūras modernizācijā. Tas nozīmē – investēt cilvēkos un zināšanās, pilnveidot muzeja piedāvājumu, kas balstīts zinātnē un vietējā identitātē, kā arī veidot pieejamu un mūsdienīgu vidi visiem apmeklētājiem.

Talsu novada muzejs ir mūsu kopīgās atmiņas glabātājs un nākotnes iedvesmotājs. Ar šo stratēģiju mēs speram soli tuvāk muzejam kā atvērtai un radošai telpai, kur pagātne un tagadne satiekas, lai stiprinātu mūsu kopējo nākotni.

Uldis Jaunzems-Pētersons
Talsu novada muzeja direktors

Saturs

Ievads.....	4
Darbības pilnvarojums.....	5
Misija, vīzija un vērtības	6
Talsu novada muzeja darbības pārskats (2021–2025).....	8
Kvalitatīvie snieguma rādītāji – izpilde (2021–2025).....	9
Krājuma nodaļa.....	9
Pētniecības nodaļa.....	9
Izglītības un komunikācijas nodaļa.....	10
Organizatoriskais atbalsts	11
Saimnieciskā nodaļa	11
Kopsavilkums	12
Talsu novada muzeja kvantitatīvo rādītāju pārskats (2021–2025).....	13
Talsu novada muzeja personāla pārskats un attīstības virzieni (2026-2030)	15
SVID analīze Talsu novada muzejam	18
Talsu novada muzeja atbildībā esošie politikas mērķi 2026.–2030. gadam.....	19
Talsu novada muzeja darbības prioritārie virzieni un mērķi	20
Krājuma darbs.....	21
Pētniecība, darbs ar pamatekspozīciju un izstāžu programmu	22
Publiskās programmas, muzejpedagoģiskais darbs un komunikācija	23
Talsu novada muzeja mārketinga politika	24
Snieguma rādītāji.....	27
Talsu novada muzeja stratēģijas risku analīze.....	29
Stratēģijas ieviešanas un uzraudzības process Talsu novada muzejā.....	31
Pielikumi:	
Muzeja krājuma politika 2026. – 2030. gadam (1.pielikums)	
Muzeja pētniecības darba politika 2026. – 2030.gadam (2.pielikums)	
Muzeja komunikācijas darba politika 2026. – 2030. gadam (3.pielikums)	

Ievads

Talsu novada muzeja (turpmāk tekstā – TNM) darbības un attīstības stratēģija 2026. – 2030. gadam ir muzeja vadības dokuments, kas nosaka galvenos attīstības virzienus, prioritātes un mērķus nākamajiem pieciem gadiem. Stratēģija izstrādāta, lai nodrošinātu ilgtspējīgu muzeja attīstību, kvalitatīvu kultūras mantojuma saglabāšanu un sabiedrības iesaisti, kā arī sekmētu muzeja konkurētspēju nacionālā un starptautiskā mērogā.

Dokuments sagatavots saskaņā ar Muzeju likumu, Latvijas kultūrpolitikas pamatnostādņem, ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem, kā arī Talsu novada pašvaldības attīstības programmu. Stratēģijas izstrādē piedalījās visi muzeja darbinieki, un procesā tika ņemts vērā arī sadarbības partneru, izglītības iestāžu, kopienu un sabiedrības ieinteresēto pušu redzējums.

Stratēģijas saturs ietver TNM pašreizējās situācijas raksturojumu, darbības analīzi un SVID izvērtējumu, kā arī izvirza prioritāros darbības virzienus, mērķus un sagaidāmos rezultātus. Paralēli noteikti mehānismi stratēģijas ieviešanai un uzraudzībai, paredzot regulāru izvērtējumu un iespēju stratēģiju pielāgot mainīgajai videi.

Šis dokuments kalpo par pamatu gada darba plānu izstrādei, nosakot konkrētus pasākumus stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanai, kā arī nodrošina pamatu TNM atkārtotai akreditācijai un tālākai attīstībai.

Darbības pilnvarojums

TNM ir Talsu novada pašvaldības iestāde, kas nodarbojas ar Talsu novadam raksturīgo kultūrvēsturisko vērtību vākšanu, saglabāšanu, pētniecību un popularizēšanu. TNM ir publisks kultūras un izglītības centrs, kas darbojas sabiedrības interesēs un nodrošina piekļuvi kultūras mantojumam, veicinot sabiedrības izglītošanu, līdzdalību un ilgtspējīgu attīstību.

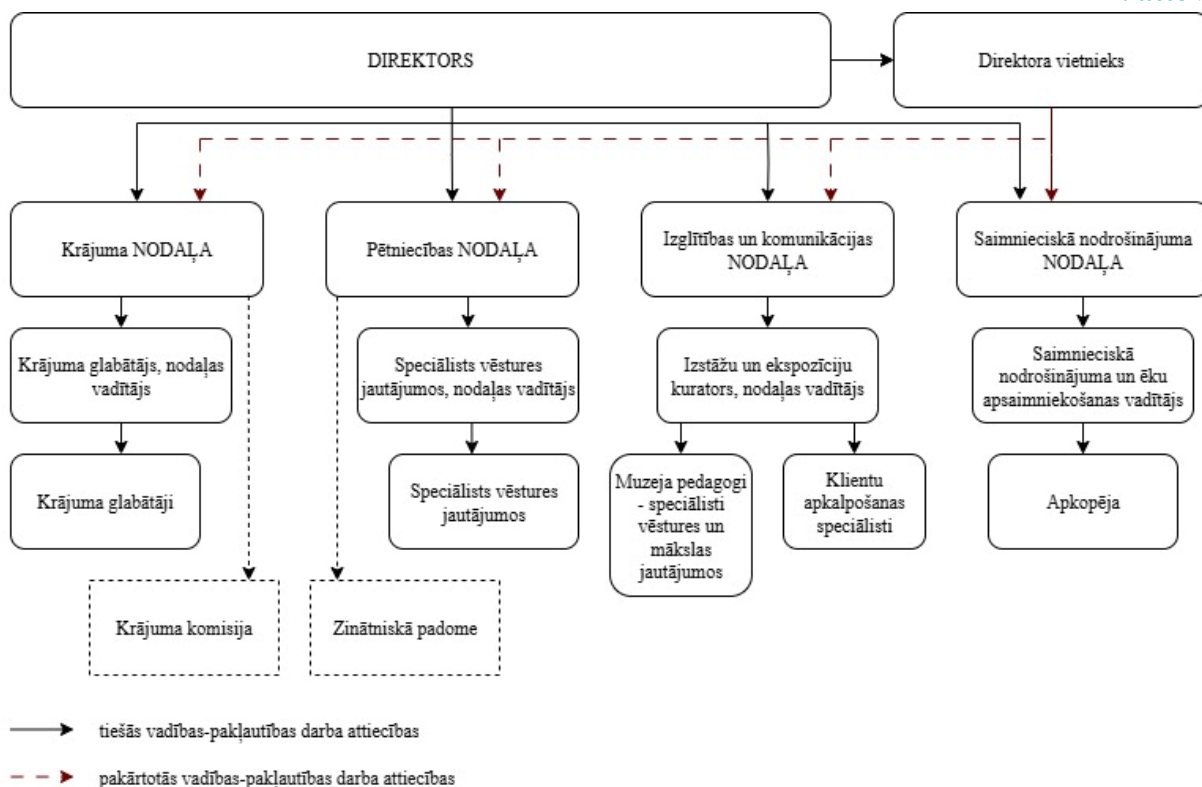
TNM darbības pamatā ir Talsu novada domes 2025. gada 25. septembrī apstiprinātais Talsu novada muzeja nolikums. Savā darbībā muzejs ievēro Latvijas Republikas Muzeju likumu un citus normatīvos aktus, kas regulē publisko institūciju darbību. Muzejam ir saistoši Latvijas Muzeju padomes atzinumi.

Savas funkcijas, uzdevumus, tiesības un pienākumus muzejs realizē, sadarbojoties ar: Talsu novada pašvaldību un institūcijām, Latvijas un ārvalstu muzejiem un zinātniskajām institūcijām, nevalstiskajām organizācijām, valsts un pašvaldību iestādēm, fiziskām un juridiskām personām.

TNM darbības mērķis ir veidot, saglabāt un padarīt sabiedrībai pieejamu Talsu novadam un Ziemeļkurzemes reģionam raksturīgu kultūras mantojumu, nodrošinot tā pētniecību un popularizēšanu, lai stiprinātu sabiedrības identitāti un zināšanas par vēsturi, kultūru un dabu.

Muzejā 2025. gadā ir nodarbināti 18 cilvēki (t. sk. direktors). Muzejs darbojas pēc zemāk esošās struktūras (1. attēls).

1. attēls

Misija, vīzija un vērtības

MISIJA:

Talsu novada muzejs veido saikni starp pagātni un tagadni, pētot, glabājot un izceļot Ziemeļkurzemes kultūras, mākslas un dabas mantojumu.

Šī formulējuma struktūra:

- Atbilst misijas definīcijai kā “muzeja darbības vispārīgam mērķim”;
- Atspoguļo muzeja specializāciju, t. i., Ziemeļkurzemes kultūra, māksla, daba;
- Atklāj aptverto laika posmu – “no senākajiem laikiem līdz mūsdienām”;
- Iekļauj teritoriju (Ziemeļkurzeme) un mērķauditoriju (dažādas sabiedrības grupas).

VĪZIJA:

Talsu novada muzejs ir Ziemeļkurzemes iedzīvotājiem nozīmīga kultūrizglītības un identitātes vieta, kas sniedz iespēju ikvienam mūža garumā piedzīvot, izzināt un stiprināt saikni ar vietējo kultūras, mākslas un dabas mantojumu.

Muzeja komanda ir definējusi kopīgu vīziju kā ilgtermiņa nākotnes redzējumu, kas atspoguļo TNM apņēmību būt par atvērtu, sabiedrībai nozīmīgu un radošu kultūras telpu.

Šis redzējums atbilst muzeja misijai – veidot saikni starp pagātni un tagadni, izceļot vietējās identitātes nozīmi un saglabājot reģiona daudzveidīgo mantojumu.

Muzeja darbībā tiek ievērotas vienotās valsts pārvaldes vērtības – profesionalitāte un efektivitāte, godprātība, atbildība, darbs sabiedrības labā, ilgtspēja un sabiedrības labklājība, atklātība un pieejamība, sadarbība.

Lai šīs vērtības pārvērstu mērķtiecīgā rīcībā, TNM komanda tās saista ar trim stratēģiskās attīstības virzieniem:

- muzeja komanda – profesionāla, uz attīstību vērsta, sadarbībā balstīta;
- saturs – lokāli nozīmīgs, zinātniski pamatots, uz sabiedrības vajadzībām vērsts;
- infrastruktūra – pieejama, ilgtspējīga, radošu pieredzi veicinoša.

Vērtības/ Prioritātes	Iekļautība	Konkurētspēja	Intelektuālais ieguldījums
Komanda	Mūsu komanda vērtē katra cilvēka pieredzi un identitāti, veidojot darba vidi, kas atzīst dzimuma, vecuma, etniskās izcelsmes, valodas, reģionālās piederības, invaliditātes un citu atšķirību nozīmi.	Mēs apzināti attīstām spēju pielāgoties pārmaiņām, meklējam jaunas sadarbības iespējas un radošus risinājumus, lai īstenotu muzeja mērķus mainīgā kultūrtelpā.	Mūsu komanda darbojas ar zinātnisku un ētisku atbildību, vienoti īstenojot muzeja misiju, kuras pamatā ir uzticamība, kvalitāte un mantojuma autentiskums.
Saturs	Muzeja piedāvājums tiek veidots sadarbībā ar sabiedrību, jo īpaši Ziemeļkurzemes kopienām, – iekļaujot dažādas mērķauditorijas un veicinot pieejamību.	Saturs tiek veidots, ņemot vērā gan vēsturiskus pētījumus, gan mūsdienu izaicinājumus un sabiedrības aktuālās vajadzības.	Saturs ir zinātniski pamatots, daudzbalsīgs un aicina uz kritisku domāšanu un diskusiju par vietējo identitāti un kultūras procesiem.
Infrastruktūra	Attīstot muzeja telpas un digitālo vidi, mēs ieviešam universālā dizaina principus un veidojam iekļaujošu pieredzi ikvienam apmeklētājam.	Infrastruktūras attīstībā izvēlamies ilgtspējīgus un inovatīvus risinājumus, kas atbilst mūsdienu tehnoloģiskajām un vides prasībām.	Ieguldījumi infrastruktūrā balstās uz krājuma kultūrvēsturiskās vērtības un sabiedrības piekļuves potenciāla objektīvu izvērtējumu.

Talsu novada muzeja darbības pārskats (2021–2025)

Ievads

TNM darbība 2021.–2025. gada periodā norisinājās svārstīgos apstākļos – gan valsts, gan pašvaldības, gan paša muzeja mērogā. Šajā laikā muzejam nācās saskarties ar vairākiem satricinājumiem, kas būtiski ietekmēja tā ikdienu: globālā Covid-19 pandēmija, Krievijas iebrukums Ukrainā, Talsu novada pašvaldības finanšu krīze, nepietiekami attīstītā novada tūrisma sistēma, kā arī novecojusi muzeja darbības struktūra. Šo apstākļu dēļ muzejam nācās ne tikai domāt par attīstību, bet brīžiem cīnīties arī par izdzīvošanu.

2020. gada septembrī TNM piedzīvoja vadības maiņu. Jaunā vadība uzreiz saskārās ar neatliekamām, gadiem iekrātām problēmām, kas apdraudēja muzeja funkciju pilnvērtīgu veikšanu. Ēkas tehniskais stāvoklis bija ar potenciāliem apdraudējumiem, gan darba apstākļiem, gan apmeklētāju drošībai, kā arī muzeja krājuma saglabāšanai. Muzejs daļēji bija funkcionāli neatbilstošs mūsdienu prasībām – sistēmisku atpalcību simbolizēja pat maksājumu karšu termināļa un kases aparāta neesamība apmeklētāju norēķiniem.

Nedarbojās iekšēja struktūra, kas nodrošinātu skaidri definētu mērķu īstenošanu. Visi darbinieki bija hierarhiski pakļauti direktorei. Netika nodrošināta darbinieku pēctecība, un vidējais muzeja darbinieku vecums sasniedza 50 līdz 60 gadus, kas ierobežoja muzeja attīstības iespējas ilgtermiņā. Covid-19 pandēmijas laikā situāciju vēl vairāk sarežģīja fakts, ka atsevišķi darbinieki nespēja uzrādīt pašvaldības iestādēs obligāto vakcinācijas sertifikātu, un tas liedza viņiem turpināt darbu.

Vadība, apzinot gadiem pastāvošos riskus, pieņēma lēmumu par pakāpenisku reorganizāciju. Tika izstrādāti jauni amata apraksti, ieviesta atbildības sadale un izveidotas nodaļas – Izglītības un komunikācijas nodaļa, Pētniecības nodaļa, Krājuma nodaļa un Saimnieciskā nodrošinājuma nodaļa. Paralēli tika uzsākti steidzamākie ēkas tehniskā stāvokļa uzlabošanas darbi – jumta labošanas un pamatu hidroizolācijas pasākumi. Darba kolektīvā notika paaudžu maiņa: no muzeja aizgāja tie darbinieki, kuri nespēja un nevēlējās turpināt darbu saskaņā ar jaunajiem amatu aprakstiem, un viņu vietā tika piesaistīti jaunākas paaudzes speciālisti.

Tomēr muzeja attīstību kavēja un joprojām kavē sistēmiskas problēmas Talsu novada pašvaldības finanšu plānojumā. Budžeta krīzes dēļ 2024. gadā, muzejam darbinieku skaits bija jāsamazina par septiņām slodzēm – no 22 līdz 15. Tas būtiski apgrūtināja akreditācijā noteikto mērķu izpildi un radīja risku muzeja stratēģisko uzdevumu īstenošanai. Turklāt, nepietiekama un stagnējoša atalgojuma dēļ kļuvis gandrīz neiespējami piesaistīt jaunus speciālistus, savukārt, pretendēt uz Valsts Kultūrkapitāla fonda līdzfinansējumu atsevišķiem projektiem muzejs nevarēja pašvaldības finanšu parādu dēļ.

Neskatoties uz šiem sarežģījumiem, muzejs spēja īstenot lielāko daļu izvirzīto uzdevumu un pielāgoties – īstenoja strukturālas izmaiņas, personāla nomaiņu un modernizācijas procesus. Tomēr periods 2021.–2025. atklāja arī būtisku problēmu – TNM ilgtspējīga attīstība nav iespējama bez stabilas pašvaldības finansiālās bāzes un konkurētspējīga atalgojuma nodrošinājuma.

Kvalitatīvie snieguma rādītāji – izpilde (2021–2025)

Krājuma nodaļa

Mērķis 1. Veidot muzeja krājumu kā reģiona vēsturi un attīstību raksturojošu izziņas avotu, saglabājot to nākamībai.

- **Krājuma papildināšana.** Krājums papildināts ar priekšmetiem, kas raksturo nacionāli tautisko stilu, 19./20. gs. mijas ikdienas dzīvi, padomju periodu, kā arī ar priekšmetiem, kas atspoguļo novadnieku (zinātnieku, kultūras un sporta darbinieku) devumu. Iegūta Ērika Prokopoviča kolekcija, papildinātas mākslinieku jubilāru kolekcijas.
- **Krājuma uzskaitē.** Veikta jauniegūto priekšmetu uzskaitē, uzlabots kartotēkas tematiskais sadalījums, uzsākta fotonegatīvu inventāra grāmatu digitalizācija, ieviesta digitālo resursu inventāra uzskaitē. Tomēr Nacionālā muzeju krājuma kopkataloga (turpmāk – NMKK) sistēmas problēmu un darbinieku samazinājuma dēļ datu ievade kavējusies vairāk nekā gadu.
- **Krājuma saglabātība.** Nodrošināta priekšmetu konservācija un restaurācija, krājuma telpu un eksponēšanas vietas vides kontrole, iegādāts speciāls skapis fotogrāfiju glabāšanai, papildināts materiāltehniskais aprīkojums krājuma saglabāšanai, uzturēta ugunsdrošības un apsardzes sistēma.
- **Krājuma izmantošana un popularizēšana.** Realizētas tematiskas izstādes (“Ceturkšņa priekšmets”, “Keramikas daudzveidība”, “Pēcskaņa – mūzikas instrumenti Talsu novada muzeja krājumā”, krājuma jaunieguvumu un tā veidošanās - “Kas? Kur? Kad?”), ekskursijas krātuves telpās, virtuālās izstādes mājaslapā. Krājums pieejams arī sadarbības muzejiem, sociālajos tīklos, NMKK un Digitālajā bibliotēkā.

Pētniecības nodaļa

Mērķis 2. Apzināt un pētīt reģiona kultūras mantojumu, vēstures, mākslas un dabas procesus, veidojot sabiedrībā izpratni par to nozīmi lokālā un valsts mērogā.

- **Reģiona vēstures izpēte.** Sagatavoti pētījumi par arheoloģiskajiem pieminekļiem, Firksu dzimtu, Talsu pienotavas un kinoteātra vēsturi, 20. gs. sabiedriskajām norisēm, deportācijām (izstāžu un lekciju cikls) un Otrā pasaules kara notikumiem. Attīstīti sporta vēstures pētījumi un izstādes (autorallijs “Talsi”, “Motosporta vēsture 1945-1989”, “Šaušanas sports 1945-1980”, “Talsu sporta skolai-70”).
- **Nozīmīgas personības.** Realizētas izstādes un publikācijas par G.Beļinku, T.Dzintarkalnu, I.Madri, F.Blumbahu, A.Lerhi-Puškaiti, V.Ruģēnu u. c. Izdots katalogs “Nacionāli tautiskais stils Talsu novadā”, sagatavotas publikācijas laikrakstā “Talsu vēstis” un digitālie materiāli.
- **Pētniecisko materiālu uzskaitē.** Papildināta inventāra kartotēka un nodrošināts regulārs muzeja Zinātniskās padomes darbs.

Mērķis 3. Sniegt iespēju sabiedrībai iepazīt reģiona vēsturi, mākslu un dabu.

- Sagatavotas pastāvīgās ekspozīcijas (mākslas un dabas daudzveidība), krājuma un tematiskās izstādes (“Nenotveramais”, “Pēcskaņa – mūzikas instrumenti Talsu novada muzeja krājumā”, “Talsu muzejam 100”, “Krišjāņu zvaigznājs”, “Retumu kabineti. Eiropas kaislība 16.-21.gs.”, Mākslas dienu izstādes).
- Organizētas ekspresizstādes un ceļojošās izstādes ārpus muzeja.

- Organizētas divas ikgadējās zinātniskās konferences – “Talsu pilskalns – veikt jaunus arheoloģiskos izrakumus?” (2024), “Divi Krišjāņi”(2025).
- Nodaļas darbinieki uzstājušies konferencēs un semināros muzejā un ārpus tā.
- Papildināts un atjaunots muzeja lekciju klāsts.

Izglītības un komunikācijas nodaļa

Mērķis 3. Nodrošināt daudzveidīgu izglītojošu un komunikatīvu piedāvājumu.

- **Izglītības programmas.** Izstrādātas jaunas un pilnveidotas esošās izglītojošās programmas, organizēti konkursi skolēniem, tematiski pasākumi un lekcijas. 50% no muzejpedagoģiskajām programmām iekļautas kultūrizglītības programmā “Latvijas skolas soma”. Izglītojošās programmas tiek īstenotas arī ārpus muzeja – izglītības iestādēs, citos muzejos, bibliotēkās, pilsētu svētkos.
- **Tradicionālie pasākumi.** Mākslas dienas un Žaņa Sūniņa balvas pasniegšana mākslā, Muzeju nakts, Starptautiskā Muzeju diena, Patriotisma mēnesis, Zinību nedēļa, represēto piemiņas pasākumi martā un jūnijā, barikāžu atcere. Regulāri notiek izstāžu atklāšanas pasākumi un tikšanās ar autoriem.
- **Komunikācija ar sabiedrību.** Veikta mārketinga aktivitāšu paplašināšana – afišas, sociālie tīkli, digitālie stendi, preses publikācijas. Ieviestas norēķinu iespējas ar karti, nodrošināta epidemioloģiskā drošība Covid-19 laikā. Apmeklētāji tiek anketēti un aicināti ierakstīt komentārus muzeja atsauksmju grāmatās. Lai veicinātu regulāru atkārtotu muzeja apmeklējumu, ir izsniegtas 97 muzeja apmeklētāju Goda kartes.
- **Publiskās aktivitātes.** Īstenoti koncerti iekštelpās un brīvdabā. Organizētas muzeja 100 gades svinības, vērienīgākās izstādes: „Retumu kabineti. Kaislība Eiropā 16. – 21. gs.”, “Talsu novada muzejam – 100”, “Mūzikas instrumenti Talsu novada muzeja krājumā, izstāde ”Pēcskaņa”, “Mūsu pašu vērtības: Simtgades loterijas mākslas kolekcija”, krājuma jaunieguvumu izstāde "KAS? KAD? KĀPĒC?". UNESCO ietvaros izstāde Likteņdārzā “Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss”. Muzejā tiek eksponēti izcilu mākslinieku darbi, starp kuriem ir tādi autori, kā Ulvis Alberts, Vija Zariņa, Kaspars Zariņš, Irēna Lūse, Helēna Heinrichsone, Romis Bēms u.c.
- **Sabiedrības iesaiste.** Attīstīts brīvprātīgo darbs, veiktas apmeklētāju aptaujas un analīze. Organizēti konkursi sociālajos tīklos un klātienē. Vairākas izstādes papildinātas ar interaktīvām nodarbībām – izstāde “Nenotveramais” (iegūst simpātiju balvas Latvijas Muzeju biedrības (LMB) Gada balvas pasniegšanā), kā arī balvu profesionālai attīstībai par “Atraktīvākais projekts ar apmeklētāju iesaisti un līdzdarbošanos”, “Nezināmais zināmajā”, “Kā būtu, ja nebūtu?”, “Talsu ielas toreiz un tagad. 2003-2023”, “Inga. Mērķēt augstāk”, “Krišjāņu zvaigznājs” u.c.
- Daudzas aktivitātes tiek īstenotas sadarbībā ar citiem partneriem – skolām, nevaldības organizācijām, muzejiem, bibliotēkām un valsts institūcijām. Par regulāru veiksmīgu sadarbību muzejs saņēmis Valsts probācijas dienesta pateicību. Muzejā tiek organizētas radošās nodarbības mākslā un vēsturē, sadarbībā ar Talsu novada Bērnu un jauniešu centru izveidots vēstures pulciņš.
- **Starptautiskā sadarbība.**
 - 2021 - izstāde "Nenotveramais" (Philip Ruff, vēsturnieks no Anglijas, dalījās ar savu pētījumu, kas kalpoja par izstādes "Nenotveramais" pamata informāciju.
 - 2022 - izstāde „Somijas animācijai 100”, TNM sadarbībā ar Somijas institūts Igaunijā, Somijas vēstniecība Latvijā.

- 2023 – Igaunijas nacionālais muzejs, Tartu universitātes muzejs – pieredzes brauciens “Muzeju darba aktualitātes Igaunijā (Tartu).
- 2023 – muzejpedagogu profesionālā pilnveide “Drāmas metodes izmantošana darbā ar apmeklētājiem” (Anatolia Education Centre, Antalia, Turcija).
- 2024 – Firksu dzimtas pārstāvju – Holgers A. Fon Firkss un Heinrihs fon Firkss, uzņemšana TNM (Stokholma, Zviedrija).
- 2024 – Indusu ģimenes uzņemšana TNM, izzinot mākslinieces Induses biogrāfiju (Jānis Induss, Storureta, Zviedrija).
- 2024 – Kuresāres muzeja apmeklējums (Kuresāre, Igaunija).
- 2024 – hakatons “Vunki Mano!” (Viiru plānošanas reģions, Rouge, Igaunijā).
- 2024 – Roskildes darba grupa, sadarbības veicināšana (Roskilde, Dānija).
- 2025 – sadarbības plānošanas brauciens (Leijres komūna, Dānijā).
- 2025 - hakatons “Vunki Mano!” – Ceļojošais muzejs koferī.
- 2025 - maza mēroga partnerības (KA2): Iekļaušana un daudzveidība, sadarbības aktivitāšu veidošana (Īrija).

Organizatoriskais atbalsts

Mērķis 5. Nodrošināt muzeja pamatfunkciju īstenošanu.

- **Struktūras optimizācija.** Izveidota Izglītības un komunikācijas nodaļa, pārveidoti zāles uzraugu amati pārkvalificēti par klientu apkalpošanas speciālistiem. Lai veicinātu izglītojošo darbu, muzejpedagoga pienākumus veic speciālisti mākslas jautājumos un speciālists vēstures jautājumos.
- **Personāls.** Nodrošināts profesionāls personāla sastāvs, tomēr 2024. gadā būtisks samazinājums ietekmē nodaļas darbību. Radot papildu slodzi pārējiem darbiniekiem.
- **Drošība un pieejamība.** Apmeklētāju ērtībām uzlaboti pieejamības risinājumi un informācija pieejama vairākās valodās. Ieviesta iespēja iegādāties biļetes mobilajā aplikācijā. Sadarbībā ar Kurzemes Plānošanas reģionu un vairākiem Kurzemes muzejiem uzsākta izglītojošās programmas “Ceļojošais muzejs koferī” ieviešana, orientēta uz vājredzīgo un neredzīgo auditoriju.

Saimnieciskā nodaļa

- 2021 – galvenās ēkas jumta pārbūve, kapitālais remonts darbinieku kabinetos trešajā stāvā, bibliotēkas labiekārtošana, kases telpas modernizācija, izstāžu ēkas galerijas izbūve.
- 2022 – virtuves un izstāžu zāles remonts, darbinieku telpu renovācija.
- 2023 – lielās un mazās zāles kosmētiskais remonts galvenajā ēkā, Firksu zāles kapitālais remonts, teritorijas labiekārtošanas darbi; dalība projekta “Talsu novada muzeja galvenās ēkas hidroizolācijas un centralizētās lietuss notekūdeņu sistēmas izveide” sagatavošanas procesā.
- 2024 – kosmētiskie remontu un piknika vietas ierīkošana pie muzeja.
- 2025 – ekspozīciju zāļu remonta darbi, sagatavošanās darbi Projekta “Muzeja galvenās ēkas hidroizolācijas, lietuss ūdens centralizētās novadīšanas sistēmas izveide, kā arī galveno ieejas kāpņu un durvju rekonstrukcija” ieviešanai, kas nodrošinās muzeja ēkas aizsardzību pret mitruma iedarbību, veicot efektīvu un ilglaicīgu hidroizolācijas sistēmas izveidi, lai saglabātu ēkas konstrukciju ilgmūžību, kultūrvēsturisko vērtību, un radītu drošu vidi muzeja krājuma glabāšanai un apmeklētājiem.

Kopsavilkums

Kvalitatīvo rādītāju izpilde rāda, ka TNM ir sekmīgi nodrošinājis krājuma saglabāšanu, pētniecības darbu un sabiedrības iesaisti, neraugoties uz būtiskiem izaicinājumiem – Covid-19 ierobežojumiem, finansējuma un personāla samazinājumu. Muzejs spējis attīstīt jaunas izglītojošās programmas, sagatavot zinātniskus pētījumus un nodrošināt kultūras pieejamību plašām auditorijām, vienlaikus saskaroties ar nepieciešamību pēc lielākas kapacitātes, digitalizācijas un stabila personāla nodrošinājuma.

Talsu novada muzeja kvantitatīvo rādītāju pārskats (2021–2025)

Ievads

TNM darbība 2021.–2025. gadā tika vērtēta pēc kvantitatīvajiem mērījumiem, kas aptver krājuma darbu, pētniecību, publisko programmu un komunikācijas aktivitātes, pieejamību, kā arī projektu un izdevējdarbību. Šie rādītāji ir pamats muzeja darbības kvalitātes novērtējumam un stratēģisko mērķu īstenošanai.

Nr.p.k.	Darba joma	Plānotie rādītāji pārskata periodā 2021–2025	Izpilde pārskata periodā 2021–2025
1.	Pārskata periodā inventarizēto krājuma vienību skaits	2 000	8477
2.	Konservēto un restaurēto priekšmetu skaits	5	2
3.	Izmantoto krājuma vienību skaits	16 600	6 765
4.	Kopkatalogā ievadīto vienību skaits	3 000	3 334
5.	No krājuma deponēto vienību skaits	500	929
6.	Priekšmetu skaits, kam veikta zinātniskā inventarizācija	65	467
7.	Publicēto monogrāfiju, katalogu skaits	4	1
8.	Pastāvīgo ekspozīciju skaits	28	25
9.	Izstāžu skaits muzejā	180	133
10.	Izstāžu skaits ārpus muzeja	50	53
11.	Apmeklējumu skaits	50 000	32 069
12.	Vadīto ekskursiju skaits	54	176
13.	Izglītojošo programmu skaits	35	79
14.	Aptaujāto apmeklētāju skaits	500	25 000
15.	Ekspozīcijas atvērtas apmeklētājiem (stundu skaits)	9 000	9045
16.	Muzejs pieejams ārpus regulārā darba laika (stundu skaits)	2050	3237
17.	Iesniegto projektu skaits	24	19

1. Krājuma darbs

- Inventarizēto priekšmetu skaits pārsniedzis plānoto – vairāk nekā 8477 priekšmeti piecu gadu laikā.
- Konservācija un restaurācija – būtiski atpaliek no plānotā apjoma (veikti tikai daži restaurācijas projekti), kas saistīts ar lielu laika un finanšu resursu patēriņu. T. sk., muzeja tāfelklavieres ir restaurētas ar projektu finansējuma atbalstu, kuri tika iesniegti un realizēti piecos posmos par kopējo papildu finansējumu 20 000 eiro apmērā.
- Digitalizācija un NMKK – muzejs ir pārsniedzis plānoto ievades apjomu, neskatoties uz tehniskām problēmām.
- Zinātniskā uzskaitē – darbinieki veikuši ievērojami vairāk inventarizācijas darbu nekā plānots, kas uzskatāms par izcilu rādītāju.

2. Pieejamība un izmantošana

- Deponējumi un krājuma vienību izmantošana – daļēji pārsniegti, taču kopējais izmantojums nepilnīgi atspoguļots, īpaši vizuālajā mākslā.
- Pastāvīgās ekspozīcijas – saglabātas 25 no plānotajām 28, kas atspoguļo resursu ierobežojumu.
- Izstādes muzejā – 133 pret plānotajām 180; mazāks skaits, taču ar ilgākiem izstāžu termiņiem.
- Izstādes ārpus muzeja – plāns sasniegts un pārsniegts (53 pret plānotajām 50).

3. Apmeklētāji un izglītība

- Apmeklējumu skaits – nepietiekams (32 tūkstoši pret plānotajiem 50 tūkstošiem), jo līdz 2022. gada datu ievadei tika izmantota neprecīzs apmeklētāju uzskaitījums – atsevišķos gadījumos viena cilvēka apmeklējums uzskaitīts divreiz, ja tika apmeklēta gan galvenā muzeja ēka, gan Izstāžu zāle. Būtiska ietekme uz apmeklējumu, saistīta ar Covid-19 pandēmiju. Sakarā ar valstī izsludināto ārkārtas situāciju, muzejs tika slēgts apmeklētājiem no 2021.gada 1.janvāra līdz 3.jūnijam. Vīrusa izplatībai saasinoties, valstī tiek noteikta otra (bargāka) ārkārtas situācija no 2021.gada 21.oktobra līdz pat 2022.gada martam, kas kopumā ir aptuveni 1 gads. Daļēja ietekme arī darba laika samazinājums Talsu novada pašvaldības finanšu krīzes gadā, tomēr muzejs centās būt apmeklētājiem pieejams, saliekot darbiniekiem darba grafikus.
- Ekskursiju un izglītojošo programmu skaits – būtiski pārsniegts; tas norāda uz muzeja elastību un spēju reaģēt uz pieprasījumu.
- Veiksmīga sadarbība ar kultūrizglītības programmu “Latvijas skolas soma” – tajā iekļautas 7 jeb 50 % no muzeja izglītojošajām programmām.
- Apmeklētāju aptaujas – rādītājs pārsniegts vairāk nekā 50 reizes, kas liecina par augstu sabiedrības iesaisti un kvalitatīvu komunikāciju.

4. Darba laiks un pieejamība

- Ekspozīciju atvērtība – nodrošināta atbilstoši plānam.
- Darbs ārpus regulārā darba laika – būtiski pārsniedzis plānu, atklājot muzeja spēju pielāgoties sabiedrības pieprasījumam un notikumu formātiem.

5. Zinātniskā un projektu darbība

- Monogrāfijas un katalogi – plāns nav izpildīts (izdots tikai 1 no 4 plānotajiem). Galvenie iemesli – resursu trūkums un darbinieku mainība.
- Projekti – plāns daļēji izpildīts; daļa projektu noraidīti, daļa vēl procesā, tomēr piesaistīti jauni konkursi un dažādoti finansējuma avoti.

Galvenie secinājumi

1. Muzejs uzrāda ļoti labus rezultātus krājuma inventarizācijas un izglītojošo aktivitāšu jomā.
2. Resursu un personāla trūkums ir kavējis mērķu sasniegšanu restaurācijas, apmeklējumu un izdevējdarbības jomā.
3. Pieaug muzeja elastība, sabiedrības iesaiste un digitālā kapacitāte, kas nākotnē var kļūt par stratēģisku priekšrocību.
4. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību, būtiski stiprināt pētniecību, restaurācijas kapacitāti un projektu vadību.

Talsu novada muzeja personāla pārskats un attīstības virzieni (2026-2030)

Ievads

TNM pēdējo piecu gadu laikā piedzīvojis pārmaiņas personāla sastāvā un atalgojuma politikā, ko noteikuši ārējie faktori – ekonomiskās grūtības pašvaldībā un valsts atlīdzības sistēmas ierobežojumi. No 2026.gada muzejam jānodrošina stabila, profesionāla un motivēta komanda, kas spēj īstenot muzeja stratēģiskos mērķus, vienlaikus nodrošinot sabiedrības pieaugošās vajadzības pēc kvalitatīvas kultūras pieredzes.

1. Personālsastāvs un dinamika

Atskatoties vēsturiski, pat pēc 2008. gada valsts finanšu krīzes TNM tika saglabātas 22 amata slodzes. 2023. gadā TNM bijā 22 amata slodzes, 2024. gada decembrī – 15 amata slodzes. Samazinājums gada laikā sasniedz 31,82 %, kaut gan Talsu novada pašvaldība bija deklarējusi, ka samazinājums nepārsniegs 25 % no kopējā amatu vietu skaita. Tādējādi muzejs pārskata periodā ir piedzīvojis būtisku darbinieku sastāva samazinājumu.

Tendences:

- samazinātais slodžu skaits ir ietekmējis muzeja darbību un radījis disproporciju starp uzdevumiem un resursiem.

Mērķis 2026.–2030. gadam:

- veikt muzeja restrukturizāciju saskaņā ar izstrādāto plānu;
- atjaunot vismaz 19 amata slodzes ar uzsvaru uz krājuma digitalizāciju, komunikāciju un pētniecību.

2. Amatu struktūras attīstība

Pētniecība un krājums:

- apvienojot Pētniecības un Krājuma nodaļu, izveidot Krājuma un pētniecības nodaļas vadītāja vietu;
- atjaunot vienu pētnieka amata vietu ar specializāciju arheoloģijā.

Krājuma darbs:

- ieviest krājuma digitalizētāja amatu, lai nodrošinātu datu kvalitāti un piekļuvi digitālajām kolekcijām.

Publiskās programmas un komunikācija:

- izveidot sabiedrisko attiecību speciālista amatu, kas atbild par digitālo tēlu un sabiedrības iesaistes projektiem.

Atbalsta funkcijas:

- lai nodrošinātu kvalitatīvu un efektīvu muzeja darbību, kā arī vēsturiskās ēkas uzturēšanu, atjaunot tehniskā darbinieka amata vietu;
- piesaistīt projekta vadītāju ar pieredzi starptautiskos projektos un IT speciālistu.

3. Personāla kvalifikācija un profesionālā attīstība

Vairāki muzeja darbinieki ir piedalījušies dažādās apmācībās un kvalifikācijas celšanasursos. Atsevišķi darbinieki papildinājuši zināšanas muzeoloģijā. Kopumā ir palielinājies darbinieku vidējais profesionālās kvalifikācijas līmenis, taču muzejs saskaras ar problēmām jaunu speciālistu piesaistē, īpaši krājuma un pētniecības jomā.

2026.–2030. gada mērķis:

- vismaz 50 % darbinieku piedalās kvalifikācijas celšanas programmās;
- katru gadu vismaz 2 darbinieki piedalās starptautiskās konferencēs vai projektos;
- veicināt starptautisku mobilitāti – pieredzes apmaiņu ar Baltijas, Skandināvijas un Eiropas muzejiem.

4. Personāla noturība un motivācija

Darbinieku mainības riski:

- pensionēšanās vai darba attiecību pārtraukšana veselības vai privātu iemeslu dēļ;
- finansiāli apsvērumi – konkurence ar citu institūciju piedāvātajiem atalgojumiem, īpaši jauniešiem speciālistiem;
- darba vides izaicinājumi, augsta emocionālā un fiziskā slodze, it īpaši pasākumu organizēšanā un publiskajā darbā, kā arī, strādājot uz izdegšanas robežas.

Motivācijas instruments:

- ieviest caurskatāmu darbinieku vērtēšanas un prēmēšanas sistēmu, kas sasaistīta ar rezultātiem.

Mērķis:

- līdz 2030. gadam panākt, lai vismaz 80 % darbinieku ir apmierināti ar darba vidi un organizāciju.

5. Galvenās tendences

Profesionalizācija:

- pieaug prasības pēc specializētām zināšanām (digitālā muzeoloģija, komunikācija, projektu vadība).

Elastība:

- biežāk nepieciešama darbinieku gatavība apvienot vairākas funkcijas.

Paaudžu maiņa:

- pamazām samazinās muzeja darbā ilgstoši esošo speciālistu īpatsvars, ienāk jauni darbinieki, bet lēnāk, nekā tas būtu nepieciešams.

Komandas kultūra:

- palielinās nepieciešamība pēc starpdisciplināras sadarbības, jo robežas starp nodaļām kļūst elastīgākas.

6. Atalgojuma situācijas pārskats TNM (2021–2025)

2022. un 2023. gadā muzeja darbiniekiem tika pārskatīts atalgojums, ievērojot valsts pārvaldes atlīdzības sistēmas reformu (sākot no 2022. gada 1. jūlija). Kopš 2024. gada atalgojuma izmaiņas nav notikušas jau divus gadus, neraugoties uz minimālās algas pieaugumu valstī.

Pašreizējais stāvoklis:

- liela daļa darbinieku saņem algu, kas ir tuva minimālajai algai vai tikai nedaudz to pārsniedz. 2024.–2025.gadā muzeja darbinieku slodžu skaits samazinājies par teju 32 %, bet atlikušo darbinieku darba apjoms pieaudzis vismaz par 30 %.

Riska faktori:

Ja 2026. gadā netiks veikts atalgojuma pārskats, muzejs riskē zaudēt jaunus speciālistus, jo:

- viņu atalgojums praktiski neatšķirsies no mazāk kvalificētu profesiju algām;
- konkurence ar citām kultūras un izglītības institūcijām padarīs darbinieku piesaisti gandrīz neiespējamu.

Pie esošās situācijas muzeja darba kvalitāte un attīstība ir apdraudēta, jo darbinieku motivācija samazināsies, bet izdegšanas risks – pieaugs.

7. Mērķis 2026.–2030. gadam:

- nodrošināt algas līmeni, 2026. gadā to palielinot par vismaz 30 %;
- nodrošināt regulāru algas pieaugumu;
- panākt konkurētspējīgu atalgojumu ar citām kultūras institūcijām reģionā.

Jānodrošina un jārada elastīgi risinājumi:

- piemaksas par projektu vadīšanu, iespēja saņemt autoratlīdzības par pētniecības darbiem un autordarbiem, papildus finansējums no ES fondiem.

8. Galvenās attīstības prioritātes 2026.–2030.

- M.1.1. Panākt atbilstošu atalgojuma pieaugumu.
- M.1.2. Veidot stabilu komandu ar optimālu mainības līmeni.
- M.1.3. Nodrošināt caurskatāmu darbinieku novērtēšanas sistēmu.
- M.1.4. Panākt regulāras kvalifikācijas celšanas iespējas visiem darbiniekiem.
- M.1.5. Panākt, lai vismaz 80 % darbinieku ir apmierināti ar darba vidi.
- M.1.6. Veidot apstākļus muzeja darbinieku iekļaušanai starptautiskā apritē.

Secinājumi:

Lai nodrošinātu muzeja ilgtspējīgu attīstību 2026.–2030. gadā, nepieciešams stabilizēt darbinieku skaitu, celt kvalifikāciju un būtiski uzlabot atalgojumu. Personālsastāvam un tā kapacitātei jāklūst par muzeja galveno resursu, kas nodrošinās muzeja spēju konkurēt kultūras vidē, piesaistīt apmeklētājus un saglabāt kultūras mantojumu nākamajām paaudzēm.

Atalgojuma jautājums TNM ir kritisks. Nepieciešams steidzams risinājums, lai nodrošinātu:

- jauno speciālistu piesaisti un motivāciju;
- darba apjoma un atbildības sabalansēšanu ar atalgojumu;
- muzeja spēju īstenot stratēģiskos mērķus 2026.–2030. gadā.

Rezumējot, muzeja personāla izmaiņas pēdējos piecos gados raksturo skaita samazinājums, funkciju apvienošana, kvalifikācijas kāpums un jaunu prasmju pieprasījums, taču joprojām aktuāls izaicinājums ir jauno speciālistu piesaiste un motivācija.

SVID analīze Talsu novada muzejam

SVID (stiprās puses, vājās puses, iespējas un draudi) analīze ļauj izvērtēt TNM pašreizējo situāciju un potenciālu turpmākajai attīstībai. Tā ir būtiska stratēģiskās plānošanas sastāvdaļa, jo palīdz identificēt institūcijas priekšrocības, trūkumus un ārējos faktorus, kas var ietekmēt muzeja darbību.

Stiprās puses (S)	Vājās puses (V)
• Bagātīgs un daudzveidīgs krājums. • Reģionālais kultūras un identitātes centrs. • Profesionāla un pieredzējusi komanda. • Tradīcijas muzejpedagoģijā un sadarbība ar skolām. • Aktīva kopienas iesaiste un reģionālie pasākumi. • Starpdisciplināra pieeja izstādēs un programmās.	• Nepietiekams finansējums, atkarība no projektu konkursu rezultātiem. • Novecojušas un neatbilstošas krājuma glabāšanas telpas. • Lēna digitalizācija. • Nepietiekams personāls, augsta darbinieku noslodze. • Trūkst pastāvīga restauratora un konservācijas speciālista. • Infrastruktūra un energoefektivitāte neatbilst prasībām.
Iespējas (I)	Draudi (D)
• Nacionālie un starptautiskie digitalizācijas un restaurācijas projekti. • Reģionālā tūrisma attīstība un sadarbība ar citiem muzejiem. • Digitālās tehnoloģijas (virtuālās izstādes, interaktīvas ekspozīcijas). • Kopienas un brīvprātīgo iesaiste. • Sadarbība ar augstskolām un pētniekiem. • Pieaugoša interese par vietējo vēsturi un mantojumu.	• Pašvaldības un valsts finanšu nestabilitāte. • Klimata pārmaiņu radītie riski krājumam. • Drošības un kiberapdraudējumi; • Mainīgās sabiedrības kultūras patēriņa tendences. • Darbinieku pārslodze un speciālistu trūkums. • Nestabila ģeopolitiskā situācija Eiropā.

Kopsavilkums

SVID analīze rāda, ka TNM ir spēcīga kultūras institūcija ar bagātu krājumu un stabilu reģionālo identitāti. Tomēr muzeja ilgtspēju apdraud nepietiekams finansējums, darbinieku noslodze un infrastruktūras novecošanās. Vienlaikus pieaug iespējas, kas saistītas ar digitalizāciju, kopienas iesaisti un reģionālās sadarbības veicināšanu. Lai izmantotu savas stiprās puses un iespējas, muzejam nepieciešams stiprināt kapacitāti un nodrošināt ilgtermiņa finanšu stabilitāti.

Talsu novada muzeja atbildībā esošie politikas mērķi 2026.–2030. gadam

TNM darbojoties kā reģionālas nozīmes kultūras un izglītības institūcija, ir atbildīgs par vairāku kultūrpolitikas mērķu īstenošanu nacionālā un vietējā līmenī. Šie mērķi izriet no Nacionālā attīstības plāna (NAP 2027), Latvijas kultūrpolitikas vadlīnijām un Talsu novada pašvaldības attīstības programmas.

1. Kultūras mantojuma saglabāšana un pieejamība

Mērķis: Nodrošināt kultūras mantojuma saglabāšanu un tā pieejamību sabiedrībai un pētniekiem.

- Muzeja krājuma saglabāšana, digitalizācija un publiskā pieejamība.
- Restaurācijas un konservācijas nodrošināšana.
- Kultūras mantojuma popularizēšana ar ekspozīcijām, izstādēm un izglītības programmām.

2. Zināšanu radīšana un pētniecība

Mērķis: Attīstīt pētniecību par Talsu un Ziemeļkurzemes reģiona vēsturi, mākslu, kultūru un dabu.

- Pētījumu veikšana, publikāciju sagatavošana un zinātnisko konferenču rīkošana.
- Studentu, doktorantu un jauno pētnieku iesaiste muzeja pētniecībā.
- Starpdisciplināru pētījumu veicināšana sadarbībā ar augstskolām un zinātniskajām institūcijām.

3. Sabiedrības izglītošana un iesaiste kultūras procesos

Mērķis: Nodrošināt mūžizglītības iespējas un veicināt sabiedrības kultūras līdzdalību.

- Muzejpedagoģijas programmas bērniem un jauniešiem.
- Izglītības un kultūras pasākumi pieaugušajiem un senioriem.
- Sadarbība ar skolām, NVO un kopienām.

4. Digitālās kultūras un inovāciju attīstība

Mērķis: Stiprināt digitālās kultūras pieejamību un muzeja digitālo klātbūtni.

- Krājuma digitalizācija un tiešsaistes platformu attīstība.
- Virtuālās izstādes, digitālie resursi un interaktīvs saturs.
- Inovāciju izmantošana muzeja komunikācijā un izglītībā.

5. Ilgtspējīga un pieejama muzeja vide

Mērķis: Radīt drošu, pieejamu un ilgtspējīgu muzeja vidi apmeklētājiem un darbiniekiem.

- Infrastruktūras pielāgošana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.
- Energoefektivitātes un ilgtspējas pasākumu īstenošana.
- Muzeja kā kopienas kultūras centra attīstīšana.

Talsu novada muzeja darbības prioritārie virzieni un mērķi

Ievads

TNM darbības prioritārie virzieni un mērķi nosaka galvenās attīstības jomas nākamajiem pieciem gadiem. Tie balstīti muzeja krājuma un cilvēkresursu potenciālā, sabiedrības vajadzībās, kā arī nacionālās kultūrpolitikas prioritātēs. Detalizēti un izvērsti darbības mērķi, īstermiņa, vidējā termiņa un ilgtermiņa, skatāmi pielikumā (krājuma, pētniecības un komunikācijas politikā).

Mērķi	Uzdevumi	Sasniedzamie rezultāti
1. Pieejama un ērta muzeja vide. Nodrošināt pieejamu, drošu un mūsdienīgu muzeja vidi visām apmeklētāju grupām.	1. Uzlabot telpu pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. 2. Veikt energoefektivitātes un infrastruktūras uzlabojumus. 3. Nodrošināt apmeklētāju ērtībām atbilstošu vidi.	• Visiem muzeja apmeklētājiem pieejamas vismaz 80 % no ekspozīciju un izstāžu telpām. • Uzlabota muzeja infrastruktūra, atbilstoši drošības un energoefektivitātes prasībām. • Apmeklētāju apmierinātība ar vidi sasniedz 90 % (aptauju dati).
2. Muzejs kā sabiedrības partneris un izglītotājs. Attīstīt muzeju kā vietu, kas veicina sabiedrības iesaisti, kultūras līdzdalību un izglītošanos.	1. Nodrošināt daudzveidīgas muzejpedagoģijas programmas. 2. Stiprināt sadarbību ar skolām, NVO un kultūras institūcijām. 3. Veidot pasākumus dažādām auditorijām (bērniem, pieaugušajiem, senioriem).	• Izveidotas vismaz 10 jaunas muzejpedagoģijas programmas. • Katru gadu muzejā notiek ne mazāk kā 20 pasākumi vietējai sabiedrībai. • Līdz 2030. gadam pieaug skolēnu un skolotāju iesaiste par 20 %.
3. Ekspozīciju un izstāžu attīstība. Piedāvāt laikmetīgas, interaktīvas un sabiedrībai interesantas ekspozīcijas.	1. Atjaunot pastāvīgās ekspozīcijas. 2. Organizēt tematiskas izstādes par Talsu un reģiona vēsturi. 3. Integrēt digitālās un interaktīvās tehnoloģijas.	• Līdz 2030. gadam izveidotas vismaz 3 jaunas ekspozīcijas. • Katru gadu notiek vismaz 5 tematiskas izstādes. • 50% ekspozīciju papildinātas ar digitālām vai interaktīvām sastāvdaļām.
4. Digitālā vide un zīmolvedība. Stiprināt muzeja digitālo klātbūtni un atpazīstamību.	1. Digitalizēt krājumu un padarīt to pieejamu tiešsaistē. 2. Attīstīt mājaslapu un sociālo mediju saturu. 3. Izstrādāt zīmolvedības stratēģiju.	• Līdz 2030. gadam digitalizēti vismaz 10 % no muzeja krājuma. • Muzeja mājaslapas apmeklējums palielinājies par 30 %. • Muzeja sociālo mediju sekotāju skaits dubultots.
5. Krājuma saglabāšana un pētniecība. Nodrošināt muzeja krājuma saglabāšanu, izpēti un apriti.	1. Uzlabot krājuma glabāšanas apstākļus. 2. Attīstīt sadarbību ar pētniekiem un augstskolām. 3. Veicināt zinātnisko publikāciju pieaugumu un konferenču patstāvīgu norisi.	• Līdz 2030. gadam 20 % priekšmetu nodrošināti atbilstoši glabāšanas apstākļi. • Katru gadu notiek vismaz viens muzeja organizēts zinātnisks pasākums. • Sagatavotas vismaz 10 zinātniskas publikācijas 2026.–2030. gada periodā.

Krājuma darbs

TNM krājums ir reģiona kultūras, vēstures, mākslas un dabas vērtību kodols, kas veido pamatu muzeja zinātniskajam, izglītojošajam un komunikācijas darbam. Krājuma darba mērķis ir nodrošināt krājuma sistemātisku papildināšanu, saglabāšanu, izpēti un pieejamību sabiedrībai, sekmējot tā izmantošanu pētniecībā, izglītībā un sabiedrības kultūras dzīvē.

Pamatojoties uz Krājuma darba politiku 2026.–2030. gadam, muzejs ir noteicis vairākus stratēģiskos attīstības virzienus krājuma darbā:

- krājuma veidošanas kritēriju izstrāde un precizēšana, balstoties reģiona kultūras mantojuma specifiskā;
- sistemātiska krājuma uzskaitē un digitalizācija, nodrošinot datu kvalitāti un atbilstību starptautiskajiem standartiem;
- krājuma saglabāšanas apstākļu uzlabošana, tostarp telpu modernizācija un tehnoloģisko risinājumu ieviešana;
- atvērtā krājuma pieejas principa attīstība, padarot kolekcijas pieejamākas pētniekiem, skolām, studentiem un radošajām industrijām;
- krājuma pieejamības sabiedrībai palielināšana, integrējot to muzeja izstāžu un digitālajā darbā.

Konstatētie izaicinājumi

Krājuma darba izvērtējumā konstatēti izaicinājumi, kuri kavē efektīvu muzeja attīstību:

- krājuma uzskaites nepilnības. Vēsturiski iegūtu priekšmetu dokumentācija ir nepilnīga vai fragmentāra, trūkst informācijas par izcelsmi, iegūšanu un īpašumtiesībām, kas apgrūtina priekšmetu identificēšanu un zinātnisko izmantošanu;
- uzskaites sistēmas sarežģītumi. Atšķirīgi uzskaites principi un metodoloģija dažādos periodos ir radījuši nekonsekvences inventāra grāmatās un kartotēkās, kā rezultātā krājuma pārskatāmība ir ierobežota;
- glabāšanas apstākļi. Krātuvēs trūkst vietas, aprīkojuma un atbilstoša mikroklimata, kas apdraud priekšmetu saglabāšanu ilgtermiņā;
- cilvēkresursu un finanšu ierobežojumi. Ierobežots speciālistu skaits un nepietiekams finansējums kavē gan digitalizāciju, gan preventīvās konservācijas darbus;
- digitalizācijas izaicinājumi. Lai gan pēdējos gados digitalizēta daļa krājuma, muzeja digitālais piedāvājums vēl nav pietiekami plašs un lietotājam draudzīgs.

Attīstības ieceres

Lai risinātu minētos izaicinājumus, TNM nākamajā periodā īstenos šādus pasākumus:

- izstrādās vienotu krājuma kolekciju klasifikatoru, kas balstīts uz starptautisko pieredzi un vietējām vajadzībām;
- turpinās krājuma priekšmetu digitalizāciju, nodrošinot to pieejamību NMKK un muzeja mājaslapā;
- īstenos ilgtermiņa saglabāšanas plānu, kas ietvers krātuvju modernizāciju, aprīkojuma iegādi un mikroklimata nodrošināšanu;
- attīstīs krājuma publisko pieejamību, izmantojot atvērtā krājuma principu, tematiskās izstādes un digitālos rīkus;
- sekmēs sadarbību ar pētniekiem, izglītības iestādēm un radošajām industrijām, nodrošinot krājuma izmantošanu zinātnē un jaunradē.

Noslēgums

Krājuma darbs ir TNM pastāvēšanas pamats un ilgtermiņa vērtība. Rūpējoties par tā saglabāšanu, sistemātisku pilnveidošanu un pieejamību, muzejs nodrošinās reģiona kultūras mantojuma saglabāšanu un tā izmantošanu gan lokālā, gan starptautiskā kontekstā.

Pētniecība, darbs ar pamatekspozīciju un izstāžu programmu

Pētniecība TNM ir cieši saistīta ar krājuma darbu, ekspozīcijas veidošanu un sabiedrības izglītošanu. Tā ir pamats muzeja funkciju īstenošanai – krājuma pilnvērtīgai izpētei, jaunu zināšanu radīšanai, to tālākai izmantošanai pamatekspozīcijās, izstāžu darbībā un publiskajās programmās.

Līdzšinējā periodā muzejs ir attīstījis pētniecības virzienus, kas balstīti Talsu novada kultūrvēsturiskajā mantojumā, sociālās vēstures, mākslas un reģionālas dabas tēmās. Būtiska nozīme bijusi arī starpdisciplinārām pieejām, kas ļāvušas muzejam interpretēt krājuma materiālu plašākā kontekstā un padarīt to pieejamu sabiedrībai.

Galvenie pētniecības darba aspekti

Pētniecības vadība un organizācija.

Pētniecisko darbu koordinē Pētniecības nodaļas vadītājs sadarbībā ar muzeja struktūrvienībām.

Pētniecības darba kvalitāti un tematiskos virzienus izvērtē muzeja Zinātniskā padome.

Krājuma izpēte

Pētniecības prioritāte ir muzeja krājuma padziļināta izpēte, kas nodrošina:

- konsekvētu un mērķtiecīgu krājuma komplektēšanu;
- iespēju zinātniski pamatoti veidot pamatekspozīciju un izstādes;
- materiālu zinātnisko aprakstu un analīzi, kas stiprina krājuma vērtību.

Pamatekspozīcija un izstāžu programma

Muzeja pamatekspozīcijas veidošana un uzturēšana balstās pētniecībā un mūsdienīgās interpretācijas metodēs. Daļa esošo ekspozīciju sadaļu ir vēsturiski novecojušas, un tām nepieciešama revitalizācija, lai nodrošinātu atbilstību mūsdienu muzeoloģijas, pieejamības un izglītības prasībām.

Paralēli muzejs īsteno dinamisku izstāžu programmu, kurā apvienotas zinātniski izstrādātas tematiskās izstādes ar sabiedrības līdzdalību un mākslinieciskām iniciatīvām.

Publikācijas un sadarbība

Pētniecības rezultāti tiek publiskoti zinātniskos rakstos, konferencēs, muzeja izdevumos un digitālajā vidē. Muzejs sadarbojas ar augstskolām, citiem muzejiem, pētniekiem un vietējām kopienām, veicinot zināšanu apriti un starpnozaru dialogu.

Galvenie izaicinājumi

- nepietiekams finansējums pētniecības projektiem un publikāciju sagatavošanai;
- infrastruktūras un izstāžu telpu ierobežojumi;
- nepieciešamība piesaistīt ārējo ekspertīzi un attīstīt starptautisku sadarbību;
- pamatekspozīcijas novecošanās un neatbilstība pieejamības prasībām;
- ierobežots cilvēkresursu kapacitātes apjoms.

Attīstības virzieni 2026–2030

- noteikt skaidrus pētniecības prioritāros virzienus, kas saistīti ar muzeja krājuma potenciālu un sabiedrības interesēm;
- attīstīt pamatekspozīcijas sadaļu atjaunošanu, balstoties zinātniskos pētījumos un iekļaujot digitālās tehnoloģijas;
- stiprināt sadarbību ar Latvijas un ārvalstu zinātniskajām institūcijām;
- nodrošināt pētniecības rezultātu atspoguļojumu izstāžu programmā, izglītojošajās aktivitātēs un digitālajā saturā;
- veidot projektu pieteikumus ārējo resursu piesaistei pētniecības un ekspozīciju attīstībai.

Publiskās programmas, muzejpedagoģiskais darbs un komunikācija

TNM, ņemot vērā 2026.–2030. gada attīstības stratēģiju, pievērs īpašu uzmanību publisko programmu, muzejpedagoģijas un komunikācijas jomas attīstībai. Muzeja uzdevums ir veicināt sabiedrības iesaisti kultūras mantojuma izzināšanā un nostiprināt muzeja lomu kā izglītojošam un pētnieciskam centram Talsu novadā.

Strukturālu izmaiņu rezultātā Izglītības un komunikācijas nodaļa apvieno izglītojošā darba un komunikācijas funkcijas, nodrošinot koordinētu pieeju muzeja darbam. Šī pieeja ļauj veidot daudzveidīgas aktivitātes, kas sasniedz dažādas mērķauditorijas: skolēnus, studentus, ģimenes, pieaugušos un seniorus.

Digitālās kapacitātes stiprināšana

Ņemot vērā Covid-19 pandēmijas pieredzi, TNM izvirza mērķi attīstīt digitālās kompetences un tehnoloģisko nodrošinājumu. Plānots modernizēt IT aprīkojumu, attīstīt muzeja mājaslapu un digitālo saturu, kā arī stiprināt komunikācijas stratēģiju sociālajos medijos.

Publiskās programmas un pasākumi

TNM plāno nodrošināt līdzsvarotu publisko programmu piedāvājumu dažādām mērķgrupām. Skolu jaunatnei tiks izstrādātas jaunas muzejpedagoģiskās nodarbības, savukārt pieaugušajiem un ģimenēm – izglītojoši un interaktīvi pasākumi, sarunu cikli, radošās darbnīcas un tematiskas izstādes.

Kopienas iesaiste un komunikācija

Muzejs stiprinās sadarbību ar vietējo sabiedrību, izglītības iestādēm, nevalstiskajām organizācijām un radošajām industrijām. Svarīga loma būs arī sociālo tīklu aktivitātēm, kas sekmēs muzeja atpazīstamību un pieejamību. Plānots attīstīt vizuālo stilu un komunikācijas vadlīnijas, lai nodrošinātu vienotu muzeja tēlu.

Inovācijas un starptautiskā sadarbība

Muzejs plāno veidot inovatīvus produktus un programmas, kas apvieno tradicionālo kultūras mantojumu ar mūsdienīgām pieejām. Īpaša uzmanība tiks pievērsta sadarbībai ar ārvalstu muzejiem un institūcijām, piemēram, apmaiņas programmām, starptautiskiem projektiem un kopīgām izstādēm.

Talsu novada muzeja mārketinga politika

1. Mērķis

Nodrošināt TNM auditorijas paplašināšanu un attīstīšanu, veidojot ilgtspējīgas attiecības ar esošajiem un potenciālajiem apmeklētājiem, partneriem un atbalstītājiem, kā arī stiprinot muzeja lomu kā Ziemeļkurzemes kultūras, vēstures un identitātes centram.

2. Stratēģiskie uzdevumi

- Auditorijas izpēte un segmentācija.
- Veikt pētījumu par esošajiem un potenciālajiem muzeja lietotājiem.
- Izstrādāt auditorijas segmentus (bērni, skolēni, studenti, ģimenes, seniori, tūristi, akadēmiskā vide, kultūras profesionāļi u. c.).
- Modelēt auditorijas attīstības scenārijus 2026.–2030. gadam.
- Attiecību mārketinga stiprināšana.
- Attīstīt ciešu sadarbību ar pašvaldību, reģionālajām skolām, kultūras un tūrisma institūcijām.
- Veidot “Muzeja draugu kopienu” un labas gribas vēstnešu tīklu;
- Izstrādāt lojalitātes programmas atkārtotu apmeklējumu veicināšanai;
- Muzeja atpazīstamības celšana;
- Izmantot daudzkanālu komunikāciju (sociālie mediji, vietējie mediji, tūrisma platformas);
- Īstenot mērķētus komunikācijas projektus, kas balstīti pētniecības rezultātos un kolekcijās muzejā;
- Iesaistīt sabiedrību diskusijās par nozīmīgām vēsturiskām un aktuālām tēmām.

3. Izglītības un koprades programmas

- Attīstīt bērnu un jauniešu programmas, pielāgojot tās mācību saturam.
- Izveidot pielāgotas programmas ģimenēm, senioriem un personām ar īpašām vajadzībām.
- Veidot koprades projektus ar vietējām kopienām (izstādes, mutvārdu vēstures projekti, digitalizācijas iniciatīvas).

4. Partnerība un finansējuma piesaiste

- Stiprināt sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām, kultūras institūcijām un izglītības iestādēm Latvijā un ārvalstīs;
- Attīstīt sadarbību ar uzņēmumiem, mecenātiem un fondiem, veidojot ilgtermiņa partnerības;
- Piedalīties ES un citu starptautisko fondu projektos.

5. Muzeja apmeklētāju vajadzības

Nozīmīgs TNM darbību ietekmējošs faktors ir apmeklētāju vajadzības un pieprasījums. Muzeja piedāvājums tiek veidots tā, lai tas būtu pieejams un interesants dažādām sabiedrības grupām – skolēniem, pirmsskolas audzēkņiem, ģimenēm ar bērniem, studentiem, individuālajiem apmeklētājiem, kā arī senioriem un tūristiem.

Lai muzejs spētu saglabāt savu nozīmīgumu sabiedrībā, būtiski ir regulāri izziņāt apmeklētāju vēlmes, analizēt tendences kultūras patēriņā un sekot līdzi dažādu sabiedrības grupu mainīgajām vajadzībām.

Apmeklētāju vajadzību uzraudzība un izpēte TNM tiek veikta vairākos veidos:

- aptaujas un atgriezeniskā saite – regulāras anketas un sarunas ar apmeklētājiem gan klātienē, gan tiešsaistē;
- statistikas analīze – apmeklējumu skaita, vecuma un mērķgrupu izmaiņu analīze, salīdzinot ar iepriekšējiem periodiem;
- izglītības iestāžu un kopienu iesaiste – sadarbība ar skolām, skolotājiem un vietējām kopienām, lai muzeja programmas būtu piemērotas un pielāgotas mācību procesam un sabiedrības interesēm;
- digitālās vides monitorings – sociālo mediju, muzeja mājaslapas un digitālā satura skatījumu analīze, kas sniedz priekšstatu par auditorijas paradumiem un interesēm.

Šādas pieejas nodrošina, ka muzeja piedāvājums tiek pilnveidots, balstoties gan uz vēsturisko mantojumu, gan sabiedrības aktuālajām interesēm un vajadzībām.

6. Apmeklētāju aptaujas nozīmīgākie rādītāji

Aptauju, kura publicēta muzeja mājaslapā un sociālajos medijos, lielākoties aizpildījuši respondenti vecumā no 30 līdz 50 gadu vecumam, un tie ir Talsu pilsētas un novada iedzīvotāji. 60 % respondentu apmeklēja muzeju kopā ar ģimeni, 37 % – vienatnē, 23 % kopā ar draugiem u. c.

Informāciju par muzeju respondenti lielākoties uzzinājuši sociālajā platformā “Facebook” (57 %), pēc draugu, radu un paziņu ieteikuma (37 %), TNM mājaslapā (20 %) un interneta vietnē “Instagram” (11 %).

Vislielākā interese muzeja apmeklējumam bijusi par jaunām izstādēm (71 %), tad seko TNM rīkoto pasākumu apmeklējums (60 %), atpūta un brīvā laika pavadīšana (49 %), muzeja pastāvīgās ekspozīcijas (26 %) un ekskursijas (9 %).

Vislabākās atsauksmes vērtējumā par apmierinātību ar TNM piedāvājumu saņēmusi muzeja personāla attieksme (86 %), tai seko apmierinātības rādītājs par muzeja darba laiku (80 %), muzeja cenas (74 %), organizētie pasākumi (63 %) un vides pieejamība (57 %).

Informācija ekspozīcijā un izstādē ir saprotama (31 %) un pietiekama (49 %), savukārt bez papildu skaidrojuma grūti saprast bijis 11 % respondentiem. Šādā situācijā apmeklētāji var vērsties pie klientu apkalpošanas speciālistēm, kuras var sniegt gida pakalpojumu.

Respondenti apstiprina, ka muzeja apmeklējuma laikā ir guvuši pozitīvas emocijas, jaunas un papildu zināšanas, labus iespaidus kopumā, brīnišķīgi pavadījuši laiku, apguvuši vērtīgas muzeja programmas, kā arī ieguvuši vairāk informācijas par muzeja piedāvājumiem kopumā.

Aptaujas noslēgumā respondenti izteikuši savus ierosinājumus. Liela interese ir par jaunām izstādēm – par Talsu iedzīvotājiem un Talsiem, par Talsu novada bijušo uzņēmumu, rūpnīcu vēsturi, par gleznotāju un laikmetīgās mākslas izstādām, par foto, video, mūziku u. c. Interesē krājuma priekšmeti un muzeja rīkote pasākumi. Izteikta vēlme ir par pasākumiem ar aktieru, mūziķu piedalīšanos. Lekcijas, radošās darbnīcas, filozofijas vakari un izglītojošas sarunas par aktuālām tēmām.

Ieteikumu un ierosinājumu sadaļā lielākoties izskan vides pieejamības jautājums, lifta trūkums un ēkas vizuālais izskats, jo nepieciešams remonts, kā arī, vairāk informācijas svešvalodās (angļu valodā) un labāks apgaismojums ekspozīcijās.

Snieguma rādītāji

1. Krājuma darbs

- Inventarizācija – plānots inventarizēt 15 000 priekšmetu (3000 gadā), kas nodrošina pakāpenisku krājuma uzskaites pilnveidi un datu kvalitātes uzlabošanu.
- Restaurācija un konservācija – piecu gadu laikā plānots 10 priekšmetu restaurācijas cikls (vidēji 2 gadā), fokusējoties uz lielākās kultūrvēsturiskās vērtības saglabāšanu.
- Digitalizācija – paredzēts ievadīt vai labot 5000 vienību NMKK (1000 gadā).
- Zinātniskā inventarizācija – piecos gados plānots detalizēti dokumentēt 150 priekšmetus, kas veicinās dziļāku izpēti un kvalitatīvu krājuma pieejamību.

2. Pieejamība un izmantošana

- Izmantotās krājuma vienības – plānotas 6500 vienības (vidēji 1300 gadā).
- Deponējumi – plānoti 750 priekšmeti (150 gadā), nodrošinot sadarbību ar citām institūcijām.
- Pastāvīgās ekspozīcijas – saglabājot 6 sadaļas, plānots periodiski atjaunot ekspozīciju saturu (32 ekspozīciju cikli periodā).
- Izstādes muzejā – 135 (vidēji 25 + 2 tematiskās gadā).
- Izstādes ārpus muzeja – 57 piecu gadu laikā, kas nodrošina aktīvu muzeja satura klātbūtni ārpus Talsiem.

3. Apmeklētāji un izglītība

- Apmeklējumi – plānots piecu gadu laikā sasniegt 40 000 apmeklētāju (pakāpenisks pieaugums no 7000 līdz 9000 gadā).
- Ekskursijas – 165 (no 25 gadā līdz 40 gadā perioda beigās).
- Izglītojošās programmas – 75 (pakāpenisks pieaugums līdz 16 programmām gadā).
- Apmeklētāju aptaujas – 2700 (500–600 apmeklētāji gadā), kas nodrošina regulāru atgriezenisko saiti.

4. Pieejamība un darba laiks

- Ekspozīciju pieejamības stundas – 10 000 piecos gados (2000 gadā).
- Darbs ārpus regulārā darba laika – 3250 stundas (650 gadā), pielāgojoties sabiedrības pieprasījumam un pasākumu formātiem.

5. Zinātniskā un projektu darbība

- Publikācijas (monogrāfijas, katalogi) – 3 piecu gadu laikā, koncentrējoties uz lielākajiem krājuma vai tematiskajiem pētījumiem.
- Projekti – kopumā 39 (palielinājums no 7 līdz 9 projektiem gadā), tostarp pētniecības, izstāžu un digitālās attīstības iniciatīvas.

Kopsavilkums

Plānotie kvantitatīvie rādītāji 2026.–2030. gadam atspoguļo līdzsvaru starp darbu krājumā, sabiedrības iesaisti un pieejamību, paredzot pakāpenisku izaugsmi apmeklētāju un izglītojošās darbības jomā, vienlaikus saglabājot stabilus pamata krājuma darbus. Galvenie izaicinājumi būs saistīti ar restaurācijas kapacitāti, publikāciju nodrošināšanu un projektu piesaisti, savukārt stiprās puses – digitālā pieejamība, ekskursijas un izglītojošais darbs.

Nr.p.k.	Darba joma	2026	2027	2028	2029	2030	Kopā 2026–2030
1.	Pārskata periodā inventarizēto krājuma vienību skaits	3000	3000	3000	3000	3000	15 000
2.	Konservēto un restaurēto priekšmetu skaits	2	2	2	2	2	10
3.	Izmantoto krājuma vienību skaits	1300	1300	1300	1300	1300	6 500
4.	Kopkatalogā ievadīto un laboto vienību skaits	1000	1000	1000	1000	1000	5 000
5.	No krājuma deponēto vienību skaits	150	150	150	150	150	750
6.	Priekšmetu skaits, kam veikta zinātniskā inventarizācija	20	30	30	35	35	150
7.	Publicēto monogrāfiju, katalogu skaits	1	0	1	0	1	3
8.	Pastāvīgo ekspozīciju skaits	6	7	6	7	6	32
9.	Izstāžu skaits muzejā	27	27	27	27	27	135
10.	Izstāžu skaits ārpus muzeja	10	11	12	12	12	57
11.	Apmeklējumu skaits	7000	7500	8000	8500	9000	40 000
12.	Vadīto ekskursiju skaits	25	30	35	35	40	165
13.	Izglītojošo programmu skaits	14	15	15	15	16	75
14.	Aptaujāto apmeklētāju skaits	500	500	550	550	600	2 700
15.	Ekspozīcijas atvērtas apmeklētājiem (stundu skaits)	2000	2000	2000	2000	2000	10 000
16.	Muzejs pieejams ārpus regulārā darba laika (stundu skaits)	650	650	650	650	650	3 250
17.	Iesniegto projektu skaits	7	7	8	8	9	39

Talsu novada muzeja stratēģijas risku analīze

TNM ir identificējis riskus, kas var ietekmēt stratēģijas ieviešanu, to strukturējot:

1. Risku kategorijas (finansiālie, organizatoriskie, cilvēkresursu, juridiskie, tehnoloģiskie, reputācijas un ārējas vides riski).
2. Nosakot potenciālo risku katrā kategorijā.
3. Ietekme un varbūtība (augsta, vidēja, zema).
4. Rīcība/mazināšanas pasākumi, lai risku kontrolētu.

Katram no identificētajiem riskiem, piešķirot attiecīgu punktu skaitu, ir veikts riska iestāšanās varbūtības novērtējums, kā arī izvērtēts, kā šis risks varētu ietekmēt stratēģisko mērķu sasniegšanu:

- zema ietekme/zema varbūtība – 1 punkts;
- vidēja ietekme/vidēja varbūtība – 2 punkti;
- augsta ietekme/augsta varbūtība – 3 punkti.

Skaidrojums	Raksturojums	Rīcība
Zems (1–3) (Zaļš)	Riski ir ar nelielu ietekmi un ir pieņemami.	Nav nepieciešams definēt riska mazināšanas pasākumus un kontroles.
Vidējs (4–6) (Dzeltenš)	Riski ir gandrīz pieņemami.	Darbības ir pastiprināti jāuzrauga un nepieciešama risku mazināšanas pasākumu un kontroļu pilnveidošana.
Augsts (7–9) (Sarkans)	Riski ir ar būtisku ietekmi un nav pieņemami.	Nepieciešama steidzama rīcība riska mazināšanas pasākumu un kontroļu ieviešanai. Šie ir prioritāri riski, kuru mazināšanai jāatvēr nepieciešamie resursi.

Risku kategorija	Risks	Ietekme	Riska varbūtība	Riska līmenis	Rīcība
1. Finansiālie riski	Nepietiekams pašvaldības un valsts finansējums stratēģijas mērķu īstenošanai.	Augsta (3) – kavē izstāžu, pētniecības un digitalizācijas plānus.	3	9	Aktīvi iesaistīties projektu konkursos (VKKF, ES fondi), piesaistīt sponsorus, attīstīt maksas pakalpojumus.
2. Organizatoriskie riski	Stratēģijas uzdevumu pārāk plašs tvērums salīdzinājumā ar resursiem.	Vidēja (2) – iespējami kavējumi, kvalitātes kritums.	2	4	Prioritizēt uzdevumus pēc resursu pieejamības; veidot īstermiņa rīcības plānus.
3. Cilvēkresursu riski	Nepietiekams darbinieku skaits (piem., arheologs, digitalizētājs, restaurators, sabiedrisko attiecību speciālists).	Augsta (3) – traucē pētījumu, digitalizācijas kvalitāti un kvalitatīvu komunikāciju ar sabiedrību.	3	9	Atjaunot samazinātās amata vietas; piesaistīt praktikumus un brīvprātīgos; veidot sadarbību ar augstskolām.
4. Tehnoloģiskie riski	Novecojušas IT sistēmas un nepietiekama digitalizācijas kapacitāte.	Vidēja (2) – datu zuduma un drošības draudi.	2	4	Ieguldīt datubāzes attīstībā, regulāri veikt datu rezerves kopēšanu, ieviest drošības protokolus.
5. Juridiskie riski	Autortiesību un datu aizsardzības pārkāpumi, īpaši digitālajā vidē.	Vidēja (2).	2	4	Nodrošināt juridisko konsultāciju, ievērot prasības, slēgt līgumus ar autoriem un pētniekiem.
6. Reputācijas riski	Negatīvs sabiedrības vērtējums par ekspozīciju kvalitāti vai pieejamību.	Vidēja–augsta (2) – samazina apmeklētāju skaitu.	2	4	Regulāri veikt apmeklētāju aptaujas, pielāgot saturu sabiedrības vajadzībām, aktīvi komunicēt medijos.
7. Ārējās vides riski	Pandēmijas, ekonomiskās krīzes, dabas katastrofas (piem., krājuma bojājumi).	Augsta (3)	2	6	Sagatavot ārkārtas rīcības plānu, attīstīt digitālās platformas (virtuālās izstādes), nodrošināt krājuma drošību.

Stratēģijas ieviešanas un uzraudzības process Talsu novada muzejā

Ievads

Lai nodrošinātu, ka stratēģija nav tikai plānošanas dokuments, bet reāli tiek īstenota, nepieciešams skaidrs ieviešanas un uzraudzības process. Tas ietver rīcības plānu, regulāru progresu novērtējumu un elastīgu pielāgošanos mainīgajiem apstākļiem.

1. Ieviešanas process

Stratēģijas īstenošanu koordinē muzeja direktors sadarbībā ar vadības komandu.

Katram stratēģiskajam virzienam (krājums, pētniecība, komunikācija, izglītība, pieejamība) tiek noteikti atbildīgie darbinieki.

Katru gadu tiek sagatavots gada darba plāns, kurā stratēģiskie mērķi sadalīti konkrētās rīcībās un uzdevumos ar termiņiem.

Rīcības tiek piesaistītas arī finansējuma avotiem – pašvaldības budžetam, projektiem, sadarbības līgumiem.

2. Uzraudzības mehānisms

Stratēģijas izpildes progresu vērtē reizi gadā muzeja vadība, analizējot sasniegtos rezultātus pret plānotajiem.

Katram mērķim tiek izstrādāti indikatori, piemēram:

- digitalizēto priekšmetu skaits;
- muzeja apmeklējuma statistika;
- izstāžu un pasākumu skaits;
- publikāciju skaits;
- sadarbības projektu skaits.

Katru gadu tiek sagatavots gada pārskats, kas iekļauts muzeja publiskajā atskaitē un iesniedzams dibinātājam (Talsu novada pašvaldībai).

3. Starpposma izvērtējums

2028. gadā paredzēts veikt stratēģijas vidusposma izvērtējumu, kurā tiek analizēti:

- paveiktais;
- neatbilstoši vai novecojuši mērķi;
- jauni izaicinājumi un iespējas.

Vajadzības gadījumā stratēģija tiek koriģēta, saglabājot galvenos mērķus, bet aktualizējot rīcības un indikatorus.

4. Iesaistīto pušu loma

Stratēģijas īstenošanā tiek iesaistīti muzeja darbinieki, pašvaldība, izglītības iestādes, NVO, kopiena un citi partneri.

Uzraudzības procesā būtiska ir sabiedrības atgriezeniskā saite – apmeklētāju aptaujas, diskusijas ar kopienām, sadarbības partneru ieteikumi.

5. Gala izvērtējums

2030. gadā tiek sagatavots gala izvērtējums par stratēģijas īstenošanu.

Tas ietver kvantitatīvos un kvalitatīvos rezultātus, analīzi par sasniegto un ieteikumus nākamajai stratēģijai (2031–2036).